

РЕШЕНИЕ

№ 19661

гр. София, 20.05.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 37 състав, в
публично заседание на 28.04.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Адриан Янев

при участието на секретаря Кристина Алексиева и при участието на прокурора Пламен Райнов, като разгледа дело номер **12692** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 и сл. от Административнопроцесуален кодекс (АПК), във вр. чл. 2в, ал. 1, т. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди. Образувано е по предявен от Д. Й. П. иск с правна квалификация чл. 2в, т. 1 ЗОДОВ за осъждане на Националния осигурителен институт да заплати сумата 3 870,60 евро, представляваща обезщетение за имуществени вреди, изразяващо се в пропуснатата полза от получаването на инвалидна пенсия от Кралство Испания за периода от 01.04.2024 г. до 08.09.2024 г., причинено от бездействието на ТП на НОИ - С. във връзка с нарушение на чл. 76 от Регламент (ЕО) 883/2004 и чл. 2 от Регламент (ЕО) 987/2009, ведно със законната лихва, считано от подаване на исковата молба до окончателното изплащане на вземането.

В исковата молба са изложени твърдения, че ищецът е придобил инвалидна пенсия в Кралство Испания, за което има задължение ежегодно през първото тримесечие на всяка календарна година да подава декларация живот до испанския осигурителен институт. Пояснява, че декларацията живот се подава в териториалното поделение на НОИ по настоящия адрес на ищец, а ответникът НОИ има задължение да я препрати на испанския осигурителен институт, тъй като се явява административен посредник при координация на социална сигурност, задължен по силата на Регламент (ЕО) 883/2004 и Регламент (ЕО) 987/2009. Поддържа твърдения за неизпълнение на това задължение за препращане на декларацията живот, с което е нарушен чл. 76 от Регламент (ЕО) 883/2004 и чл. 2 от Регламент (ЕО) 987/2009. В резултат на това е спряно изплащането на пенсия на Д. Й. П. за периода от 01.04.2024 г. до 08.09.2024 г., чийто размер е 3 870,60 евро.

С писмени бележки се позовава на писма от 27.11.2024 г. и 02.04.2026 г. на осигурителния орган в Кралство Испания, които опровергават твърденията на ищеца за получаване на декларация живот.

Пояснява, че НОИ е използвал процедура P10000 за прехвърляне на информация, но не е положена дължимата грижа да установи дали електронното съобщение е било успешно изпратено. Уточнява, че кодът P10000 представлява „електронен плик“, който не е съдържал декларацията и поради това не е изпратена.

Ответната страна - Националният осигурителен институт оспорва иска и счита същият за неоснователен. Излага съображения за изпращане на декларацията живот до испанския осигурителен институт, което е извършено по електронен път чрез системата EESSI.

Представител на прокуратурата изразява становище за основателност на исковата претенция.

Съдът, след като прецени становищата на страните и събраните по делото доказателства, намира за установено следното от фактическа страна:

По делото не се спори, че Д. Й. П. е придобил право на получаване на инвалидна пенсия, изплащана от Кралство Испания.

Подадено е заявление вх. № 1023-21-368/16.02.2024 г. от Д. Й. П. до НОИ, с което се представя декларация „живот“ и се иска изпращането ѝ до испанския осигурителен институт.

Приложена е декларация от 16.02.2024 г., подписана от Д. Й. П., отнасяща се за продължаване получаването на пенсия от Република България. Декларацията е допълнително от служител на дирекция „Европейски регламенти и международни договори“ към НОИ, който е удостоверил, че Д. Й. П. се е явил лично и е представил обсъждания документ.

С писмо изх. № 1023-21-368#1/21.02.2024 г. на НОИ се информира Д. Й. П., че представената от него декларация „живот“ е изпратена на компетентната институция на Кралство Испания.

Приложена е разпечатка от електронната система EESSI, в която е отразено подаването от Д. Й. П. на декларация „живот“ рег. № 1023-21-368/16.02.2024 г. Отразено е създаването на локален номер на случай/бизнес номер на случай 3063427 и международен номер на случай 3308cf7366c943ab9efc51f4. Под тези номера е отразено изпращането на структуриран документ (SED или CED) тип P10000 - „прехвърляне на допълнителна информация“ до INSS ORG ENLACE NATIONAL INSTITUTE OG SOCIAL SECURITY GENERAL DIRECTOATE ES, което е извършено на 21.02.2024 г. В част от разпечатките не е отразено изпращането на файл, но в друг документ (л. 48 от делото) е отразено изпращането на файл под горепосочения номер на случай 3063427, тип P10000 - „прехвърляне на допълнителна информация“. Във всички разпечатки е отразен статус „изпратен“.

Легална дефиниция на структуриран електронен документ (SED или CED) се съдържа в чл. 1, буква „г“ от Регламент (ЕО) № 987/09 – „всеки документ, структуриран във формат, предназначен за електронен обмен на информация между държавите членки“. „P10000“ е вид структуриран електронен документ (SED или CED), който се използва в системата EESSI (Електронен обмен на социалноосигурителна информация). Документът служи за пренос на допълнителна информация и комуникация между осигурителните институции в страните от ЕС. В случая към структурирания електронен документ е прикачен файл (подадената декларация „живот“), видно от разпечатката на системата EESSI (л. 48 от делото), поради което са неоснователни възраженията за изпращането на документ без прикачен файл.

По делото е приложено писмо изх. № 20244460000105530/27.11.2024 г. на Провинциална дирекция В. към Национален институт за социално осигуряване в Кралство Испания, с което се информира Д. Й. П. за получена документация на 15.10.2024 г., като според испанския орган изпратеният документ не е валиден за удостоверяване на живот. Пояснява се на ищеца за негово задължение всяка година в рамките на първо календарно тримесечие (до 31-ви март) да удостоверява, че е жив. Разяснено е още, че това удостоверяване може да бъде направено чрез изпращане по пощата на оригинален документ или чрез безплатното мобилно приложение

VIVISS. Ищецът е информиран, че пенсията е спряна, считано от 01.04.2024 г., поради липсата на валидно удостоверение за живот.

С писмо рег. № 20244469860054333/18.12.2024 г. на Провинциална дирекция В. към Национален институт за социално осигуряване в Кралство Испания се информира Д. Й. П. за възстановяване изплащането на пенсия, тъй като на 08.12.2024 г. чрез мобилното приложение VIVISS е удостоверено, че е жив. Възстановяването на пенсията е от 09.09.2024 г., като месечната сума е 621,75 евро, удържки 49,74 евро, а нетна месечна сума - 572,01 евро.

С писмо изх. № 20254460000087438/16.10.2025 г. на Министерство на труда, социалното осигуряване и миграциите в Кралство Испания се информира Д. Й. П., че пенсията е временно спряна от 01.04.2024 г., тъй като не е получено в оригинал удостоверение за живот през първото тримесечие на година. Ищецът е информиран още, че на 08.12.2024 г. чрез мобилното приложение VIVISS е удостоверено, че е жив, поради което пенсията е възстановена със задна дата – 09.09.2024 г.

Представено е писмо от 02.04.2026 г. на Министерство на приобщаването, социалното осигуряване и миграцията в Кралство Испания, адресирано до ищца Д. Й. П., по повод негово запитване (л. 107 – л. 109 по делото). В писмото се разяснява на ищеца, че е получател на пенсия за пълна трайна неработоспособност и пребивава извън територията на Испания, поради което трябва да представи оригинален документ „декларация живот“ (fe de vida) през първото тримесечие на всяка календарна година. Отражено е, че този документ не е получен своевременно, което е наложило спиране на пенсията, считано от 01.04.2024 г. Разяснява се за получено на 10.12.2024 г. доказателство, че ищецът е жив, което изпратено чрез приложение VIVISS, за което пенсията е възстановена със задна дата – 09.09.2024 г. Допълнително е посочено, че оригиналният сертификат може да бъде изпратен до всеки орган на испанския социалноосигурителен институти в досието на ищеца не фигурира никакъв „сертификат за живот“. Уточнява се, че този документ не е валиден без електронна референция, като автентичността му може да бъде проверена чрез Електронен код за автентичност в електронния портал на социалното осигуряване.

По делото е представено писмо от 07.01.2022 г. на испанския социалноосигурителен институт, с което информира НОИ за извършена реорганизация, за което заявленията за пенсии и за удостоверения за осигуряване на лицата, пребиваващи в България, трябва да се изпращат директно на адрес – [населено място], [улица], 18006.

Прието е заключение на съдебно – счетоводна експертиза, която съдът кредитора, тъй като съответства на представените по делото документи и по – конкретно на писмо рег. № 20244469860054333/18.12.2024 г.

От заключението става ясно, че пенсията на Д. Й. П., получавана от Кралство Испания, която би получил за периода от 01.04.2024 г. до 09.09.2024 г., е в размер на 3584,60 евро.

При така установените факти, съдът достига до следните правни изводи:

Предявен е иск с правно основание чл. 2в, ал. 1, т. 1, вр. чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ.

Разпоредбата на чл. 2в, ал. 1, т. 1 ЗОДОВ регламентира, че когато вредите са причинени от достатъчно съществено нарушение на правото на Европейския съюз, исковете се разглеждат от съдилищата по реда на АПК за вреди по чл. 1, ал. 1. Нормата на чл. 2в ЗОДОВ урежда ред за разглеждане на искове срещу държавата за вреди от нарушения на правото на Европейския съюз (ЕС).

Фактическият състав за ангажиране на отговорност се осъществява, когато нарушената правна норма има за предмет предоставянето на права на частноправните субекти, нарушението на нормата е достатъчно съществено и съществува пряка причинно-следствена връзка между нарушението и претърпяната от частноправните субекти вреда. При липсата дори само на един от

елементите на фактическия състав отговорността на ответника за обезвреда не може да бъде реализиран. В тази връзка в тежест на ищеца е да докаже следното: 1. Осъществено нарушение от ответника на правни норми на ЕС, предоставящи материални права на ищеца, а именно чл. 76 от Регламент (ЕО) 883/2004 и чл. 2 от Регламент (ЕО) 987/2009; 2. Нарушението на тази норма да е достатъчно съществено; 3. Наличие на сочените имуществени вреди; 4. Съществуването на пряка причинно-следствена връзка между нарушението и претърпените от ищеца вреди.

Конкретните оплаквания на ищеца са свързани с бездействие на НОИ, изразяващо се в неизпращане на подадената декларация „живот“ до испанския социалноосигурителен институт, с което се нарушава чл. 76 от Регламент (ЕО) 883/2004 и чл. 2 от Регламент (ЕО) 987/2009.

Чл. 76 от Регламент (ЕО) 883/2004 регламентира следното: 1. Компетентните власти на държавите-членки взаимно си предоставят цялата информация относно: а) предприетите мерки за прилагането на настоящия регламент; б) промените в техните законодателства, които могат да засегнат прилагането на настоящия регламент. 2. За целите на настоящия регламент, властите и институциите на държавите-членки си предоставят посреднически услуги и действат така, както прилагат своето вътрешно законодателство. Административната помощ, предоставяна от посочените власти и институции по правило е безплатна. Въпреки това, Административната комисия определя вида на възстановимите разноски и границите, над които се дължи тяхното възстановяване. 3. Властите и институциите на държавите-членки могат, за целите на настоящия регламент, да контактуват пряко помежду си, както и със съответните лица или техни представители. 4. Институциите и лицата, обхванати от настоящия регламент, имат задължението за взаимно информиране и сътрудничество за осигуряване на правилното прилагане на настоящия регламент. Институциите, в съответствие с принципа за добра администрация, отговарят в разумен срок на всички запитвания и в тази връзка предоставят всякаква информация на съответните лица, необходима за упражняване на предоставените им с настоящия регламент права. Съответните лица трябва да информират институциите на компетентната държава-членка и държавата-членка по пребиваване, колкото е възможно по-скоро, за всяка промяна в тяхното лично или семейно положение, която засяга техни права на обезщетения по настоящия регламент. 5. Неизпълнението на задължението за информиране по третото изречение на параграф 4 може да доведе до прилагане на пропорционални мерки в съответствие с национално право. Въпреки това, тези мерки са равностойни на мерките, прилагани към подобни ситуации съгласно вътрешното право и не правят практически невъзможно или прекалено трудно упражняването от претендиращите на правата, предоставени им с настоящия регламент. 6. В случай на трудности в тълкуването или прилагането на настоящия регламент, които биха могли да засегнат правата на лицата, обхванати от него, институцията на компетентната държава-членка или на държавата-членка по пребиваване на заинтересованото лице се свързва с институцията(ите) на съответната(ите) държава(и)-членка (и). Ако не може да бъде намерено решение в приемлив срок, съответните власти могат да се обърнат към Административната комисия за съдействие. 7. Властите, институциите и съдилищата на една държава-членка не могат да отхвърлят заявления или други предоставени им документи на основание, че те са написани на официален език на друга държава-членка, признат за официален език на институциите на Общността в съответствие с член 290 от Договора.

Чл. 2 от Регламент (ЕО) 987/2009 регламентира следното: (пар. 1) - За целите на регламента по прилагане, обменът между органи и институции на държавите-членки и лица, попадащи в приложното поле на основния регламент, се основава на принципите на обществени услуги, ефективност, активно подпомагане, бързо предоставяне и достъпност, включително електронна достъпност, особено за лицата с увреждания и възрастните хора; (пар. 2) - Институциите

незабавно предоставят или обменят всички данни, необходими за установяването и определянето на правата и задълженията на лицата, за които е приложен основният регламент. Предаването на такива данни между държавите-членки се извършва пряко от самите институции или косвено посредством органите за връзка; (пар. 3) - В случаите когато лице погрешно е подало информация, документи или искания до институция на територията на държава-членка, различна от тази, в която се намира посочената в съответствие с регламента по прилагане институция, информацията, документите или исканията се пренасочват незабавно от първата институция към институцията, определена съгласно регламента по прилагане, като се посочва първоначалната дата на подаването им. Тази дата е обвързваща за последната институция. Независимо от това, институциите на държава-членка не носят отговорност, нито се счита, че са взели решение въз основа на своето бездействие поради късно предоставяне на информация, документи или искове от институции на други държави-членки; (пар. 4) - Когато данните се предават косвено посредством органа за връзка на държавата-членка по местоназначение, сроковете за отговор на подадените искания започват да текат от датата, на която този орган за връзка е получил искането, така както ако то е било получено от институцията на тази държава-членка.

Безспорно НОИ има задължение да изпрати до испанския социалноосигурителен институт подадената чрез него декларация „живот“. Това е така, тъй като Регламент (ЕО) 883/2004 задължава държавите в ЕС да си сътрудничат, за да гарантират социалните плащания на гражданите, сред които са пенсиите. Институциите (в случая българските и испанските) са длъжни да си предоставят информация и да си сътрудничат напълно безплатно за гражданите. Регламент (ЕО) № 987/2009 разяснява реда за комуникация между институциите на държавите – членки, като задължава същите да обменят данни за осигурителен стаж, пенсии, безработица и здраве само по електронен път (член 4 от Регламент (ЕО) 987/2009). За целта е създадена системата EESSI (Electronic Exchange of Social Security Information), представляваща система за обмен на съобщения, която дава възможност за сигурен и бърз обмен на информация между институциите, свързана с правата на заинтересованите лица.

По делото се доказва, че НОИ не е бездействал, тъй като е изпратил до испанския социалноосигурителен институт подадената от ищеца декларация „живот“, с което са изпълнени задълженията за сътрудничество по Регламент (ЕО) 883/2004 и Регламент (ЕО) 987/2009, отнасящи се за електронен обмен на информация по повод изплащане на пенсия на ищеца. Именно от представената разпечатка на системата EESSI се установява изпращането на обсъждания документ до испанския социалноосигурителен институт - INSS ORG ENLACE NATIONAL INSTITUTE OG SOCIAL SECURITY GENERAL DIRECTOATE ES. Това означава, че не е налице първата предпоставка от фактическия състав за ангажиране на отговорността, а именно осъществено нарушение от ответника на сочените от ищеца правни норми на ЕС (чл. 76 от Регламент (ЕО) 883/2004 и чл. 2 от Регламент (ЕО) 987/2009). Липсата на този елемент от фактическия състав води до извод за невъзможност за реализиране отговорността на ответника за обезвреда, поради което предявеният иск е неоснователен и следва да се отхвърли.

Горният извод не се променя от представени писма от 27.11.2024 г., 16.10.2025 г. и 02.04.2026 г. Внимателният съвкупен анализ на тези писма води до извод, че пенсията е спряна поради неполучаване на „валиден“ документ за удостоверяване обстоятелството, че ищецът е жив. Именно в писмо от 27.11.2024 г. се сочи за липсата на „валидно удостоверение за живот“, като пак в същия документ и в следващите писма от 16.10.2025г. и 02.04.2026 г. се сочи необходимостта за изпращане на оригинален документ (допълнително в писмо от 02.04.2026 г. е разяснено за начина на удостоверяване на автентичност, за да е валиден документът). От представените писма се налага и друг извод - испанският социалноосигурителен орган приема, че удостоверяването на

обстоятелството, че ищецът е жив, може да се извърши чрез мобилното приложение VIVESS или представянето на декларацията в оригинал, т. е. не сочи възможността за подаване на документи по реда на сътрудничество на държавите – членки чрез системата EESSI. Иначе казано – испанският орган е приел, че изпратеният документ (декларация „живот“) чрез системата EESSI не е „валиден“, т. е. не се касае за непредставяне на документ, а за представяне на документ, който е нередовен според испанския орган. Именно тази е причината за спиране на пенсията, а не бездействието на българския орган.

С оглед изхода на делото и на основание чл. 143, ал. 3 АПК ответната страна има право на разноски, които са в размер на 102,26 евро за юрисконсултско възнаграждение, който е минималният размер, съответстващ на чл. 24 от Наредбата за заплащане на правната помощ, вр. чл. 37 ЗПрП.

По изложените съображения, съдът

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ като неоснователен предявения иск от Д. Й. П. за осъждане на Националния осигурителен институт да заплати сумата 3 870,60 евро, представляваща обезщетение за имуществени вреди, изразяващо се в пропусната полза от получаването на инвалидна пенсия от Кралство Испания за периода от 01.04.2024 г. до 08.09.2024 г., причинено от нарушение на правото Европейския съюз (чл. 76 от Регламент (ЕО) 883/2004 и чл. 2 от Регламент (ЕО) 987/2009), изразяващо се в бездействието на ТП на НОИ – С. по изпращане на декларация „живот“ до испанския социалноосигурителен орган, ведно със законната лихва, считано от подаване на исковата молба до окончателното изплащане на вземането.

ОСЪЖДА Д. Й. П. да заплати на Националния осигурителен институт сумата в размер на 102,26 евро, представляваща направени разноски по делото.

Решението подлежи на обжалване пред Върховен административен съд в 14 - дневен срок от съобщаването му на страните.

Съдия: